

Fejes Tóth 100

Száz éve született Fejes Tóth László
2016. november 10.

Fejes Tóth 100

Száz éve született Dr. Fejes Tóth László

Veszprém, 2016. november 10.

Kiadó: Veszprémi Vegyészekért Alapítvány
www.vvalapitvany.hu

Felelős szerkesztő: Polinszky Gábor

Lektorálta: Dr. Valiskó Mónika

Borítóterv és tördelés: Ható Zoltán

A szobrokat fotózta: Gáspár Gábor

Nyomdai és kötészeti munka:
Stanctechnik Kft.

Felelős vezető: Hermann Nikolett

Tartalomjegyzék

Rektori bevezető	1
Fejes Tóth László születésének 100. évfordulójára	3
Hargittai István beszélgetése Fejes Tóth Lászlóval (részlet)	6
Pütkösti Árpád: Az alsó fiók, Családtörténet (részlet)	10
Pannon Egyetem szobrai – mellszobrok panteonja	
Wartha Vince Szoboravatás: 1955	12
Varga József Szoboravatás: 1962	14
Polinszky Károly Szoboravatás: 2001	16
Déri Márta Szoboravatás: 2002	18
László Endre Szoboravatás: 2003	20
Péchy László Szoboravatás: 2005	22
Straub Gyula Szoboravatás: 2006	24
Bodor Endre Szoboravatás: 2011	26
Raffay Béla szobrászművész.....	28
15 éves a Veszprémi Vegyészekért Alapítvány	29

Előszó

Egy valódi universitas szellemiségéhez nemcsak oktatóinak tudása és végzett hallgatóinak szakmai felkészültsége, hanem a nagy elődök nagyszerű eredményeinek, iskolateremtő munkásságának méltó elismerése is hozzátartozik. Az egyetem szellemi fundamentumai egykori nemzetközi hírű professzorai, saját tudományterületükön kiemelkedő értéket teremtő és közvetítő tudósok eredményeire épülnek. A tudományt művelő és annak eredményeit átörökítő egyetemet múltjában és jelenében egy folyamatosan növekedő koralltelephez hasonlíthatjuk, amelyben a felszín közelében élő korallak létét a mélyben szilárd vázat alkotó, egykor a felszínen élő és virágzó korallak munkájának eredménye alapozza meg. Csak akkor lehet egy egyetem sikeres a jelenben, ha polgárai fejét hajthatnak egykori elődeik nagysága és teljesítménye előtt, példaképpül állíthatják őket önmaguk elé. A nemes ércbe öntött, méltóságot, tekintélyt és a tiszteletet sugárzó mellszobrok panteonja azt hirdeti: a Pannon Egyetem büszke dicső múltjára, egykori nagy tekintélyű professzoraira, akiknek közvetve mai sikereit is köszönheti. A szoborpark ma az egyetem egyik jogelődje, a Veszprémi Vegyipari Egyetem egykori neves professzora, a diszkrét geometria nemzetközi hírű atyja, Fejes Tóth László akadémikus bronz mellszobrával gazdagodik. Fejes Tóth László (1915–2005) kutatói munkássága az egyetem szakmai hírnevét öregbítette, tanárként pedig vegyészmérnökök ezreinek tudását, szakmai felkészültségét alapozta meg. Az emberi nagyság tisztelete egyidős az emberiséggel: a Pannon Egyetem Fejes Tóth László mellszobrának felavatásával a halhatatlanok csarnokába fogadja szellemi örökségét gazdagító egykori neves professzorát.

Gelencsér András

Rektor

FEJES TÓTH LÁSZLÓ

Bronz mellszobor, rózsaszín márvány talapzaton

Készítette: *Raffay Béla*

Felavatva: 2016. november 10-én, Magyar Tudomány Ünnepe
A „B” épületben, az Aulában áll.

Fejes Tóth László **matematikus most lenne 100 éves**

Szobrával, az első akadémikus került az Aulában található Pannon Egyetemi Panteonba 2016-ban.

Tóth László néven 1915. március 12. született Szeged, a számos más Tóthtól való megkülönböztetés céljából a család a Fejes Tóth nevet (nagyapja ragadványnevét) akarta felvenni, ezt bürokratikus okokból nem engedték. Így lett belőle Fejes László, ezen a néven diplomázott és kezdett cikkeket írni. Mivel a cikkek végén szereplő L. Fejes nagyon hasonlított az akkoriban leghíresebb magyar matematikus nevének rövidítésére (L. Fejér), amikor végül lehetővé vált, felvette a **Fejes Tóth** nevet.

Család: szülei: Fejes Tóth József, Farkas Vilma, felesége: 1941-től Újhelyi Izabella. Leánya: Fejes Tóth Izabella (1945–); fia: Fejes Tóth Gábor (1947–) matematikus, egyetemi tanár és Fejes Tóth Géza (1949–).

A Pázmány Péter Tudományegyetemen matematika szakos tanári okl. (1938), magántanári képesítést szerzett (1946), a matematikai tudományok doktora (addigi tevékenységéért, 1952), az MTA tagja (l.: 1962. ápr. 6.; r.: 1970. febr. 4.).

Katonai szolgálatot teljesített (1939–1940), a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Geometriai Intézet tanársegéde (1941–1944), a bp.-i Árpád Gimnázium r. tanára (1945–1948); egyúttal a Pázmány Péter Tudományegyetem magántanára (1946–1948). A Veszprémi Vegyipari Egyetem Matematika Tanszék ny. r. tanára (1949–1952), egy. tanára (1952–1964), az MTA Matematikai Kutató Intézete tud. főmunkatársa (1965–1969), igazgatója (1970–1983). A Freiburgi Egyetem (1960–1961), a Wisconsini, a Washingtoni és az Ohiói Állami Egyetem (1963–1964), a Salzburgi Egyetem vendégprofesszora (1969–1970).

1949-től a Veszprémi Vegyipari Egyetem tanáraként szinte egymaga dolgozta ki a "geometriai elrendezések" elméletét "a síkon, a gömbfelszínen és a térben".

Német nyelvű monográfiája, amely 1953-ban hasonló címen jelent meg Berlinben, a Springer kiadó legrangosabb matematikai könyvsorozatában, a témakör máig meghatározó klasszikusa, bibliája. Nem sokkal később Claude Ambrose Rogers, neves angol matematikus így fogalmazott: "Eddig az elhelyezések és fedések elmélete túlságosan fejletlen volt ahhoz, hogy egy teljes könyvet szentelhessünk neki. Fejes Tóth munkájának publikálása után viszont úgy tűnhet, hogy ebben a témakörben további könyvre nincs is szükség."

Az utóbbi tíz év talán egyik legnagyobb port felvert matematikai fejleménye az a máig is csak részben publikált cikksorozat volt, melyben Tom Hales megkísérelte az úgynevezett Kepler-sejtés bizonyítását, vagyis annak igazolását, hogy a háromdimenziós térben a legsűrűbb gömbelhelyezés rácsszerű. A sajtóközlemények nagy teret szenteltek annak a körülménynek, hogy Hales gigantikus munkája lényegében azt a programot váltja valóra kiterjedt számítógépes segédlettel, melyet Fejes Tóth László könyvében negyven évvel korábban felvázolt.

Az 1953-ban publikált mű, melyet oroszra és japánra is lefordítottak, egy csapásra világhírnevet szerzett Fejes Tóth Lászlónak. A világhírnév pedig meghozta a hazai elismerést, a Kossuth-díjat és 1962-ben az akadémiai tagságot. Fejes Tóth rendkívül szerény, puritán, velejéig tisztességes ember volt, aki szinte naív módon hitt a "tisza ész" erejében, és kereste az igazságot. Biztos, hogy ezek a tulajdonságok különösen értékesek a tudományos kutatásban. Sosem hajlott meg semmilyen hatalom vagy tekintélyelv előtt. Csak hosszas rábeszélés után vállalta, hogy 1970-től 1983-ig ő vezesse az Akadémia Matematikai Kutató Intézetét. Személye garancia volt arra, hogy az akkoriban erősen megosztott matematikai közélet viharai ne törjenek be az intézet falai közé, a munka zavartalanul folyjék. Ottlik Géza szavaival: ő "szavatolt a Lady biztonságáért".

A matematikusok egyik Mekkája az Oberwolfachi Matematikai Kutató Intézet. A Fekete Erdő egy elvarázsolt szögletében épült nemzetközi konferenciacentrumban hétről hétre más matematikai téma legjelesebb művelői találkoznak. Amikor 1962-ben az Intézet először rendezett diszkrét geometriai konferenciát, szinte magától értetődött, hogy ennek szervezésével és a tudományos program összeállításával Fejes Tóth Lászlót bízzák meg. Amint az Akadémiai Aranyérem odaítélésének hivatalos indoklásában áll: "a diszkrét

geometria világviszonylatban is az ő tevékenysége nyomán vált önálló tudományággá". A szakmai elismerés büszkeséggel töltötte el, de a számos díj és kitüntetés, melyben része volt, ellenkezett puritán természetével, a velük járó külsőségek pedig kifejezetten feszélyezték.

Az 1962-ben rendezett oberwolfachi konferenciának még csak három magyar részvevője volt. Húsz esztendővel később Fejes Tóth László már népes magyar kontingens élén érkezett Oberwolfachba. Időközben nemzetközi hírű iskolát sikerült létrehoznia Budapesten. Tehetséges tanítványok és kollégák generációit vezette be a diszkrét geometria rejtelmeibe. Kivételes problémafelvető készségével mindenkit lenyűgözött. A tanulmányi versenyeken edződött ifjú magyar matematikus titánok hagyományosan jó feladatmegoldók. Fejes Tóth László pedig ontotta az egyszerűen megfogalmazható, gyönyörű kérdéseket. Lehet, hogy középiskolai tanári múltja is közrejátszott abban, hogy mindig ügyelt az egyszerű fogalmazásra és az esztétikai szempontokra. Utálta a bonyolult jelöléseket és a "magas Matematika" nagyképű fogalmainak felesleges használatát. A feladatok között szép számmal akadt olyan, amely néhány szellemes ötlet segítségével - vagy éppen kitartó aprómunkával - viszonylag könnyen megoldható. Aki a sikeren felbuzdulva megpróbált mélyebbre ásni, és hozzálátott Fejes Tóth László soron következő feladatának megoldásához, az gyakran leküzdhetetlennek látszó akadályokba ütközött. Ha volt benne kitartás és tehetség, akkor olyan izgalmas kutatási területre bukkant, melynek feltárása sok évre elegendő gondolkodnivalóval szolgált.

A lipcsei Szász Tudományos Akadémia tagja (l.: 1966). A Bolyai János Matematikai Társaság elnöke, tb. elnöke (1972-től).

Szocialista Munkáért Érdemérem (1960), Munka Érdemrend (arany, 1975), Szocialista Magyarországért Érdemrend (1985). Kossuth-díj (1957), Állami Díj (1973), Gauss-émlékérem (Braunschweig, 1977), Szele Tibor-émlékérem (1977), Pro Universitate Vespremiensi (1979), Akadémiai Aranyérem (2002).

Matuzsálemi kort ért meg. Megkerülhetetlen, impozáns, teljes életművet hagyott maga után. A sors különleges adományának tekintem, hogy tanítványa, munkatársa, tisztelője és - a nagy korkülönbség dacára - talán kicsit barátja is lehettem. Szakmai és emberi szempontból ő volt és marad számomra az etalon. 2005. március 17.-én 90 éves korában hunyt el.

Pach János, Magyar Tudomány 2005/7

Fejes Tóth László

"Képesek vagyunk végtelen számú új világegyetemet létrehozni, amelyek törvényei felett rendelkezünk, de amelyekbe belépést nem nyerhetünk."

Fejes Tóth Lászlót idézi így H. S. M. Coxeter, "a huszadik század geométere."

Fejes Tóth László (sz. 1915, Szeged) matematikus, a Magyar Tudományos Akadémia tagja (1962 óta), a Matematikai Kutató Intézet volt igazgatója (1970-1983), Kossuth-díjas (1957) és Állami Díjas (1973)

Hargittai István: Mi az, amire a pályából, munkásságodból a legszívesebben gondolsz vissza?

Fejes Tóth László: Már középiskolai tanulmányaim utolsó éveiben, az akkori hetedik-nyolcadik osztályban nagyjából tisztában voltam a kalkulussal. Nem azzal a szigorúsággal, ahogyan az egyetemen tanítják, de a lényegét tudtam, és az lenyűgözött. Sokszor volt az az élményem, amit professzorom, Fejér Lipót hangsúlyozott, hogy el kell csodálkozni bizonyos dolgokon. Elcsodálkoztam akkor, amikor először értettem meg a szinusz függvény Taylor-sorát, és azóta is sokszor csodálkoztam például azon, hogy a racionális pontok sűrű erdejében milyen ritka a számegyenesen.

Említetted, hogy a középiskolában kezdted érdeklődni a matematika iránt. Hova jártál?

A Széchenyi István Reálgimnáziumba, itt Budapesten a Népliget közelében. Szegeden születtem, és ötéves voltam, amikor a szüleim Pestre költöztek. Édesapám vasutas volt, a Keleti pályaudvaron pénztárfőnök. Talán ötvenéves volt, amikor megszerezte a jogi doktorátust. Édesanyám leánygimnáziumi tanár volt, magyar-német szakos. Nem tudok semmi olyasmit mondani, ami az én további pályámmal kapcsolatban lenne, de szívesen beszélök a gyermekeimről. Van két fiam és egy lányom. A lányom pszichológus. Az idősebbik fiam matematikus, és az én nyomdokaimban ért el igen szép eredményeket, a matematikai tudomány doktora. A kisebbik fiam pedig élettanprofesszor a Dartmouth Egyetemen, New Hampshire-ben. Ez igen jó nevű egyetem az USA-ban. Szépen dolgozik, a vesével kapcsolatban sok publikációja van.

Hogyan alakult ki a Fejes Tóth név?

Az iskolában még Tóth László voltam. Egy osztályban négy Tóth volt. A rengeteg Tóth rettenetes volt, és szerettünk volna valami megkülönböztetést. Nekünk volt egy, a parasztoknál szokásos ragadványnevünk. Apai nagyapám Fejes Tóth volt, de a fejes csak ragadványnévként. Ugyanígy volt ragadványneve apai nagyanyám családjának, akik szintén Tóthok voltak, de ők Tücskös Tóthok. Akkoriban volt egy olyan miniszteri rendelet, amely nem engedélyezett félig magyar, félig német neveket, ilyen például, hogy Iványi-Grünwald. Ez alapján egy buta tisztviselő a mi névváltoztatásunkat sem engedélyezte Fejes Tóthra. Így történt, hogy az egyetemem, mint Fejes László végeztem el. A háború után azután hivatalosan Fejes Tóth lett a nevünk. Összesen tehát két névváltozásom volt, először Tóthról Fejesre, majd Fejesről Fejes Tóthra változott a nevem.

Fejér Lipótot már említetted professzoraid közül. Volt-e más híres professzorod?

Nem volt rajta kívül más. Fejér Lipótról hadd mondjam el, hogy tartott egy kis listát a doktoranduszairól. Nem volt sok tanítványa, talán tíz vagy tizenöt, de arra nagyon büszke volt, hogy valamennyi külföldi egyetemeken lett professzor. Én is Fejérnél lettem doktor, ami számomra kitüntetés volt.

Úgy tudom, hogy két évig voltál katona, 1939 és 1941 között. Hogyan történt, hogy ezután már nem kellett katonáskodnod?

Behívni még többször is behívtak, és amikor már az összeomlás küszöbén újra be kellett mennem, akkor egy jóindulatú orvos adott nekem egy papírt, hogy "jelenleg alkalmatlan". A tüdőmben voltak meszes góccok, amelyek semmi problémát nem okoztak, de ennek alapján kiállíthatta számomra ezt a papírt. Később már nem számítottak az ilyen papírok, de ennek alapján, amikor az alakulatomat kivitték Németországba, nem mentem velük, hanem itthon bujkáltam. Ez 1944 végén volt, és én így úsztam meg a háborút. Itt ebben a házban voltam az édesanyámmal, ez a ház akkor kilenc találatot kapott. Az alagsorból az eget lehetett látni.

1941-ben a Kolozsvári Egyetemre kerültél. Az volt az első állásod?

Igen, és 1944-ig maradtam ott. Akkor jöttem vissza, amikor már hallottuk a rádióban Sztálin nyilatkozatát, amely szerint a visszacsatolt területeket majd vissza kell adni Romániának. Én nem akartam Romániában élni, engem minden

Magyarországhoz kötött. Amikor visszajöttem, akkor gimnáziumba mentem tanítani. Örültem, hogy állást kapok. Az Árpád Gimnáziumban tanítottam.

Azután, 1946-ban a Budapesti Tudományegyetemre kerültél mint magántanár. Akkorra már habilitáltál?

Igen, de állásban továbbra is az Árpád Gimnáziumban voltam. Onnan kerültem azután Veszprémbe. Tizenöt évig a Veszprémi Vegyipari Egyetemen tanítottam. Folytattam a kutatást, és idővel visszatértem Budapestre, a Matematikai Kutatóintézetbe.

Ma is olyan jó a magyar matematika, mint régen volt?

Talán még jobb. A múltban Fejér és Riesz volt világviszonylatban is kiemelkedő. Nagyon sok nagy matematikus volt még, Szegő Gábor, Pólya György, Szász Ottó és sokan mások. Ők külföldre mentek, mert a magyar egyetemeken nem volt elég hely.

Életrajzodban sok külföldi egyetem szerepel, ahol tanítottál,

Freiburg, Wisconsin, Ohio, Salzburg.

Sose akartál kint maradni?

Egy alkalom volt, amikor szívesen kint maradtam volna. A Zürichi Egyetemre kaptam egy nagyon kedvező, végleges állásra szóló meghívást. Ezt szívesen elfogadtam volna, de végül itthon maradtam. Én csak legálisan szerettem volna elmenni. Zürich kanton diplomáciailag is kezdeményezte kiutazásomat, az akkori magyar kormány azonban nem járult hozzá. Azóta is sokat gondolkodtam ezen, és különösen a feleségem nem tudja megbocsátani, hogy nem engedtek. Nem lehet összehasonlítani az ittenivel azt az életszínvonalat, amilyenben ott lett volna részünk. Én végül is nem nagyon bánom, mert sikerült itt Magyarországon olyan matematikai környezetet, olyan iskolát teremteni, amihez hasonlót Zürichben talán nem sikerült volna.

Sokáig dolgoztál, és Coxeter is még nagyon idősen is nagyon aktív. Pedig sokan azt mondják, hogy a matematikusok fiatal korukban igazán termékenyek.

Ennek a századnak egyik nagy angol matematikusa, Hardy írta A Mathematician's Apology című könyvében, hogy a matematika a fiatal emberek játéka. Szerinte nincs olyan nagy matematikai felfedezés, amit hatvanéves kor után tettek volna. Azt hiszem, ez tényleg így van. Coxeter valóban nagyon aktív, de amit mostanában csinál, az már nem jelent áttörést a matematikában.

Ugyanezt érzem én is. Mostanában jelent meg egy dolgozatom. Azt hiszem, ez a hatyúdalom.

Ez azt jelenti, hogy még nyolcvan év fölött alkottál.

Nyolcvan fölött, de természetesen ez sem jelent áttörést. Egyébként Coxeterrel van egy nagyon jó közös dolgozatunk, kicsit korábbi időből, amikor egy fél szemesztert töltöttem nála, Torontóban.

Mondanál valamit a tudománytörténeti érdeklődésedről?

Szívesen olvasok tudománytörténeti írásokat, de magam nem foglalkoztam azzal, hogy írjak is ilyen témában. A Lagerungen könyvemben minden fejezetben van egy történeti áttekintés. Ez a könyv németül, oroszul és japánul, a Regular Figures angolul és németül jelent meg. Magyarul egyik sem.

Szeretnék most valamit elmondani magamról, amit mások is jellemzőnek találtak. Vannak, akik nagyon jó problémamegoldók. Talán hallottál Szemerédiről. Nagyszerű ember, és nagyon nehéz problémákat gyönyörűen meg tud oldani, de úgy tudom, hogy maga nem vet fel problémákat. Ebben, a problémák felvetésében, engem nagyon jónak tartanak.

Hamarosan megint lesz egy olyan konferencia Budapesten, amelyre Coxeter is eljön.

Hallottam róla, de én már nem járok konferenciákra, az akadémiai osztályülésekre sem járok el. Csak itthon, kis családi körben töltöm a napjaimat.

Még valami. Láttam a Coxeterrel készített interjúdban, hogy a felesége is meg van említve. Azt még szívesen elmondanám, hogy én a feleségemmel az egyetlen ismerkedtem meg, kémiaiát végzett, és végzés után jó állásban volt mint kémikus. Megint csak a Coxeterrel való interjúra hivatkozva el akarom mondani, hogy a mi házasságunk is sikeres, nagyon jó házasság. Szült három szép, egészséges, tehetséges, és amit még többre tartok, talpig becsületes gyermeket. Saját karrierjét feladta, és ezt tudatosan tette, mert úgy gondolta, hogy mint anya és mint feleség sokkal többet tehetett a családban, mint hogyha állásban marad, és valamit keres. Mindenben segítette az én munkámat, mindent megteremtett és megadott ahhoz, hogy én teljesen a matematikának élhettem. Mindig szerényen éltünk, nagy igényeink sohasem voltak. Ezt még el szerettem volna mondani.

Hargittai István: Magyar Tudomány 2005/3 (részlet)

Részlet Pütkösti Árpád Az alsó fiók, Családtörténet c könyvéből (2007)

„1957 februárjában a még mindig legfiatalabb magyar dékán, Polinszky Károly magához hívatott és megkérdezte: - Konzolidálódni kell, Árpád vállalod-e a mostantól nyomdában készülő Egyetemünk szerkesztését? – Harmadéves hallgatóként nem függőségem miatt mondtam igent, hisz irkafirkáló voltam gyerekként is. A válasz eldöntötte a sorsomat 1960-ban örömmel hagytam magam elcsábítani az egyetemi tanszékről a megyei laphoz, én lettem a szerkesztőség első diplomása. Írogató, futkározó hallgatóként, de újságíróként is sokáig balek voltam: amit fenn mondtak, készpénznek vettem.

Nehéz elválni az egyetemtől, pedig maradandó volt a találkozás is, 1954. szeptember 2-án Fejes Tóth László professzor tartotta az első órát – előadást – százhusz fős évfolyamunknak. A *rezgőhúr differenciálegyenlete* megtizedelt bennünket. Két-három óriástáblányi levezetése után tizenkét társunk összepakolt és végleg elhagyta az egyetemet. Bár az előttünk járó évfolyamokról pár társat örököltük, 1959-ben csupán ötvenheten végeztünk. Közben persze adódott egy forradalom is, ám ez mindössze három-négy társunkat röpítette a világba – Fejes Tóthhoz képest semmi -, közülük az egyik vissza is tért közénk Kanadából 1957 februárjában.

A Kossuth-díjas foglalkozó akadémikus Fejes Tóth nem volt molyoló tudóstípus, noha a diszkrét geometriával művei németül meg angolul jelentek meg, hiszen akik diszkrét dolgait megértették, tudtak németül vagy angolul. Idemácsolhatnám a lexikonból, mi a fán terem ez a geometria, de minek? A prof elvont tudományával összefért, hogy órái szünetében a legjobban pingpongozó hallgatókkal játsszon. Nyáron, a Balatonalmádi strandon vizsgáztatott egy felfordított csónak tetején, ősszel fogadásból megmászta az egyetemi kazánház harmincméteres kéményét.

Már tanársegéd voltam az egyetemen, amikor egy délután elkapott, hogy menjek vele teniszezni. - Soha életemben nem játszottam, bár van teniszütöm, de Debrecenben hányódik - mondtam.

- A te állóképességeddel, ez csak egy kis játék. Szívesen gyakorlok veled!

Megmutatta, hogy kell fogni az ütőt, megütni a labdát. Aztán már csak a rezgő húrral bajlódtam. A teniszrakett hólyagosra törte a kezem, de nem kényeskedtem akadémikus teniszoktatóm előtt. A játék végére véres volt a tenyerem. Ám a napi futóedzések miatt nem lett folytatása a leckének. De egy évtized múltán beleszerettem ebbe a játszadozásba. (A 17. században Sárospatakon is professzorkodó cseh Comenius írta: "*A laptaverő házban jádzanak laptást, amellyet az egyik elüit, a másik elfog a háló formán csinált lapockával, és ez a nemesek játéka a testnek mozgatasára.*") Varázslatos dolog, ami akkor is érdekes a nézőnek, ha nyolcvanéves amatőrök játsszák. Az is hozzájárulhat ehhez, hogy a teniszben domináns a játékindelligencia."

A könyv szerzője Pünkösti Árpád Debrecenben született 1936. április 21.-én. 1954-től 1959-ig a Veszprémi Vegyipari Egyetem hallgatója volt. Ösztöndíjat kapott a Magyarország Felfedezése sorozattól és a Soros Alapítványtól. 1959–1960 között az Egyetemünk főszerkesztője, a Veszprémi Vegyipari Egyetem tanársegédje volt. 1960 és 1969 között a veszprémi Napló ipari rovatvezetője volt. 1969-től 1976-ig a Népszabadság szegedi tudósítójaként dolgozott. 1976–1981, illetve 1984–1989 között az Új Tükör rovatvezetője, főmunkatársa, végül munkatársa volt. 1979-ben a veszprémi tv-fesztiválon az Ellentétek című filmje a zsűri és a közönség díját is elnyerte. 1981 és 1984 között a Jel-Kép főszerkesztő-helyettese volt. 1990-től a Népszabadság főmunkatársa volt. 2014. június 9.-én hunyt el.

WARTHA VINCE

Bronz mellszobor, vörös márvány talapzaton

Készítette: *Bory Jenő*

Felavatva: 1955. március 5.
Az „N” épület előcsarnokában áll.

WARTHA VINCE

(1844-1914)

Wartha Vince 1844. június 27-én született Fiumében. 1861-ben iratkozott be a József Polytechnikum (műegyetem) hallgatói közé, majd tanulmányait Zürichben fejezte be. Hazatérve rövid ideig a műegyetem kémiai tanszékén vállalt tanársegédi állást, majd Heidelbergbe ment, ahol ledoktorált. 1867-ben meghívták a budapesti műegyetem ásványtani tanszékére helyettes tanárnak. 1870-ben kinevezték az újonnan alakított Kémiai Technológiai Tanszék professzorának.

A Műegyetemen több ízben volt dékán (1875-1877), ill. rektor (1896-1898, 1907-1910). Az egyetem lágymányosi telepét második rektorsága alatt tették teljessé. Közel három évtizedig (1870-1897) vezette az intézmény könyvtárát és fejlesztette korszerű gyűjteményé.

A Magyar Tudományos Akadémia tagja, a Természettudományi Társulat vezetésében több mint 40 évig vett részt.

Wartha gazdag tudományos munkásságot folytatott, így számos hazai ásványt és más természeti kincset megelezett. A víz lúgosságára, továbbá tanítványaival Pfeifer Ignáccal a víz állandó és változó keménységének meghatározására kidolgozott módszerét a közelmúltig világszerte alkalmazták. Tevékeny szerepe volt a budapesti vízmű létrehozásában, ő javasolta Káposztásmegyert a vízmű helyéül. Fontosak a hazai koks- és gázgyártás körüli érdemei. Wartha legkedvesebb munkaterülete kétségkívül a kerámiai ipar volt. E téren olyan eozin alapú mázkészítési eljárásokat fedezett fel, amelyek a pécsi Zsolnay-féle majolika páratlan csillogását és ennek révén sikerét meghozták.

A természettudományos ismeretterjesztés szolgálatában közel 700 publikációt írt és több szakfolyóirat szerkesztésében vett részt. Emlékezetére a Magyar Kémikusok Egyesülete 1955-ben emlékérmet alapított. 1910-től kezdve betegsége munkásságát derékba törte, 1912-ben került nyugdíjba, 1914. július 20-án hunyt el.

A magyar vegyészek arcképcsarnoka

VARGA JÓZSEF

Bronz mellszobor, vörös márvány talapzaton

Készítette: *Szomor László*

Felavatva: 1962.

A „C” épület előcsarnokában áll.

VARGA JÓZSEF

(1891-1956)

Varga József 1891. február 8-án született Budapesten, tanulmányait a Műegyetemen végezte. 1913-ban az elektrokémiai tanszéken lett tanársegéd, majd később adjunktus. 1923-ban a kinevezték a Kémia Technológia Tanszék professzorává. 1930-32 között a Vegyészmérnöki Kar dékáni tisztét is ellátta.

Mint professzor elsősorban a szén és szénleparlási termékek vizsgálatával foglalkozott, majd a szénből hidrogénezéssel előállítható motorhajtóanyagok felé fordult a figyelme. Ennek során megállapította a kén szerepének fontosságát a folyamatban. Eljárása alapján 1935-ben Péten barnaszén-hidrogéző üzem indult meg. A hazai kőolajmezők feltárása után a kőolajparlatok nagynyomású hidrogénezésének kérdéseit vizsgálta.

1939-ben iparügyi miniszterré nevezték ki, később átvette a kereskedelemügyi tárca vezetését is. Miniszteri működése alatt a magyar vegyipar erősen fejlődött. Ellenezte az országnak a világháborúba való fegyveres beavatkozását és az e fölött döntő Koronatanácsban a hadüzenet ellen szavazott. 1943-ban kivált a kormányból és a Műegyetemen folytatta oktató és tudományos munkásságát. Egyetemi állását fenntartva 1951-től a Nagynyomású Kísérleti Intézet igazgatójává is kinevezték és 1952-től a veszprémi Nehézvegyipari Egyetemen az Ásványolaj- és Szénfeldolgozó Iparok Tanszék vezetői teendőit szintén ellátta. A háború után dolgozta ki korábbi kísérletei folytatásaképpen a kőolajok és barnaszénkátrányok ún. hidrokrakkolásra szolgáló eljárását, amely több fehéráru előállítását teszi lehetővé a kőolaj feldolgozásakor.

Mérnökgenerációk tanítómestere volt. Lebilincselő előadásainak nagy hatása nemcsak a vegyész-, hanem a gépész-, építő- és építészmérnök hallgatók képzésében is jelentős volt.

A Magyar Tudományos Akadémia 1932-ben választotta tagjává. 1950-ben és 1952-ben Kossuth-díjjal tüntették ki.

Varga József 1956. december 28-án hunyt el.

A magyar vegyészet arcképcsarnoka

POLINSZKY KÁROLY

Bronz mellszobor, rózsaszín márvány talapzaton

Készítette: *Raffay Béla*

Felavatva: 2001. november 8.
A Polinszky-terem előcsarnokában áll.

POLINSZKY KÁROLY

(1922-1998)

Polinszky Károly 1922. március 19-én született Budapesten. 1940-ben az Eötvös Gimnáziumban érettségizett, 1944-ben szerezte meg a Műegyetemen vegyészmérnöki oklevelét, 1949-ben pedig megbízták a Nehézvegyipari Kar megszervezésével. Egyik kezdeményezője volt a Veszprémben, 1949-ben indult felsőfokú vegyészmérnök képzésnek, a jelenlegi Pannon Egyetem megalapításának, ahol kari kurátorként, tanszékvezető egyetemi tanárként és rektorként (1949-1952, 1954-1963) dolgozott.

Fontos munkát vállalt, amikor részt vesz 1961-ben az MTA Műszaki Kémiai Kutató Intézetének megalapításában, kezdetben igazgatóhelyettes, majd igazgató 1966 és 1974 között.

A magyar oktatásügy fejlesztésében és irányításában, elsősorban a felsőoktatás terén 1963 és 1974 között művelődésügyi miniszterhelyettesként, majd 1974 és 1980 között oktatási miniszterként jelentős érdemei vannak.

Pályafutása során nehéz időkben fontos, felelősségteljes vezető munkakörökben állt a tudományos élet, a felsőoktatás, a vegyipar, sőt, az egész hazai oktatásügy élén, ahol emberséges, segítőkész, kiváló szervező, a fejlődést szolgáló személyiség volt. 1980-ban visszatért a katedrához, 1991-ig a BME kémiai tanszékén oktatott tanszékvezető egyetemi tanárként, egyúttal 1981 és 1987 között a műegyetem rektori tisztét is betöltötte.

Tudományterülete a nehézvegyipar, elsősorban a szerves kémiai technológia és a technológia módszertana, sokat dolgozott a műszaki felsőoktatás pedagógiája szakmódszertanának kidolgozásán is. Az MTA 1964-ben levelező, 1976-ban rendes tagjai sorába választja. Munkásságát számos hazai és külföldi elismerés jelzi: Kossuth-díj, Apáczai Csere János-díj, Varga József-díj, MTESZ-díj, Pro Universitate Veszprémiensis kitüntetés arany fokozata.

1987 után a MTA Műszaki Kémiai Kutatóintézetének kutatóprofesszoraként tevékenykedett.

1988. augusztus 15-én hunyt el.

Veszprémi Vegyészekért Alapítvány

DÉRY MÁRTA

Bronz mellszobor, rózsaszín márvány talapzaton

Készítette: *Raffay Béla*

Felavatva: 2002. december 11.
A „B” épületben, az Aulában áll.

DÉRI MÁRTA

(1918-2000)

Déri Márta 1918. június 6-án született Nagyváradon, 1939-ben a budapesti tudományegyetemen vegyész diplomát, 1940-ben egyetemi doktori, 1951-ben a budapesti műegyetemen műszaki doktori címet szerzett.

1941 és 1950 között a Nagybátony-Újlaki Egyesült Iparművek-Kőbányai Porcelángyár kerámiaüzemének mérnöke, majd vezetője. 1950-től 1952-ig adjunktus, az 1952-1962-es években egyetemi docens a Budapesti Műszaki Egyetem kémiai technológia tanszékén. 1961-től 1963-ig egyetemi docens, 1963 és 1982 között tanszékvezető egyetemi tanár a Veszprémi Vegyipari Egyetem Szilikátkémia tanszékén.

1965-1969 oktatási rektor helyettes a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. Tudományos munkássága elsősorban a kerámiákra, azon belül a műszaki kerámiákra terjedt ki. 1983-tól nyugdíjas egyetemi tanár.

1995-től professor emeritus a Veszprémi Egyetemen. A hazai szilikátipari szakemberképzés meghatározó személyisége volt, mérnökgenerációk nőttek fel a keze alatt. Számos tisztséget töltött be tudományos és kulturális egyesületekben, az MTA különböző bizottságaiban. Az Építőanyag folyóirat szerkesztőbizottságának volt tagja.

Megoldotta az Európában újdonságnak számító, nagyméretű nagyfrekvenciás szigetelők gyártását, ami a háború után lehetővé tette a lakihegyi adótorony újjáépítését. Úttörő jelentőségű munkát végzett a szilikátok termikus stabilitásának vizsgálata terén. Tudományos eredményeit közvetlenül hasznosította az egyetemi képzésben. Kiemelkedő eredményeket ért el a híradás-technikai kerámiák, ferroelektromos anyagok kutatásában. Élete során számos szakmai díjban, kitüntetésben volt része. A Magyar Tudományos Akadémiától az Eötvös József Koszorú kitüntetést kapta. Több szabadalom társhelfatalalója.

Déri Márta 2000. június 6.-án hunyt el.

Balatonalmádi Értéktár

LÁSZLÓ ANTAL

Bronz mellszobor, rózsaszín márvány talapzaton

Készítette: *Raffay Béla*

Felavatva: 2003. szeptember 9.
A „B” épületben, az Aulában áll.

LÁSZLÓ ANTAL

(1922-1982)

László Antal 1922. június 8-án született Gyergyóújfaluban. Életútja Erdélyből indult Középiskoláit Csíkszeredán végezte, majd 1941-ben a budapesti József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyész-mérnöki Karára iratkozott be és vegyész-mérnöki diplomáját 1945-ben szerezte meg.

1948-1950 között az Alumíniumipari Kutató Intézet tudományos munkatársaként dolgozott, 1950 második felétől a Magyar Ásványolaj- és Földgázkísérleti Intézetben először tudományos munkatárs volt, 1953-tól pedig a Fizikai Kémiai Osztály vezetője.

1952-1956 között a Buciumeniben (Románia) épült Magyar - Román Vegyes Petrolkémiai Próbagyár főmérnöke, egyben a parciális oxidációs üzem szerelésének és üzem behelyezésének is közvetlen irányítója volt. Ebben az időben készítette el a metán parciális oxidációjáról szóló értekezését, amellyel 1956-ban az akadémiai kandidátusi fokozatot szerezte meg és egyidejűleg a Veszprémi Vegyipari Egyetemen a műszaki doktori fokozatot is elnyerte.

1957 szeptemberében előbb a Fizikai Kémiai Tanszéken dolgozott, majd 1963-ban megszervezte a Vegyipari Műveletek Tanszékét, amelyet 1976-ig vezetett. Közben 1964-1966-ig az egyetem rektora volt. 1963-ban a vegyipari rendszerek szabályozásának és méretnövelésének alapvető kérdéseiről írt értekezésével elnyerte a tudományok doktora fokozatot.

Hivatása tudományos alapjait „*A vegyész-mérnöki tudomány alapjai*” című, Benedek Pál professzorral közösen írt, 1964-ben megjelent nagyszerű könyvében rendszerezte, melyet több idegen nyelven is kiadtak.

A világszerte elismert tudós számos elismerést és kitüntetést kapott, köztük a Kossuth-díjat, a Munka Érdemrend arany fokozatát és a Wartha Vince emlékérmét.

Hosszú betegség után 1982. december 8-án hunyt el.

A magyar vegyészeti arcképcsarnoka

PÉCHY LÁSZLÓ

Bronz mellszobor, rózsaszín márvány talapzaton

Készítette: *Raffay Béla*

Felavatva: 2005. június 5.
A „B” épületben, az Aulában áll.

PÉCHY LÁSZLÓ

(1917-1998)

Péchy László, 1917. július 26-án született Csökmőn. 1939-ben a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen vegyészmérnöki, 1966-ban a Veszprémi Vegyipari Egyetemen műszaki egyetemi doktori címet szerzett. Pályáját egyetemi oktatóként kezdte, majd a Shell Kőolajfinomító Rt. csepeli telephelyén dolgozott. Rövidesen a paraffin gyár vezetőjévé nevezték ki.

1950-ben vádemelés nélkül internálták Recskre. A kőfejtéssel töltött három év után folytathatta csak szakmai munkáját. Először a Vegyiműveket Tervező Vállalatnál dolgozott, 1954-től a Veszprémi Vegyipari Egyetem tanára, az Ásványolaj- és Szénfeldolgozó Iparok Tanszékére Varga József akadémikus, a tanszék alapítója hívta meg, majd a Varga-tanítványt Retezár Árpád tanszékvezető nyugdíjba vonulása után, 1960-ban nevezték ki az Ásványolaj és Széntechnológia Tanszék vezetőjévé. 1971-től 1977-ig az egyetem rektor-helyettese volt. A kémiai tudomány kandidátusa (1966). Az 1960–1970-es években a magyar kőolaj- és petrokémiai üzemekben munkába álló vegyészmérnökök döntő többsége a Péchy-tanszékről került ki. Megindította a kőolajipari mérnöktovábbképző, valamint a petrokémiai és a környezetvédelmi szakmérnöki tanfolyamokat.

Elnöke volt a MKE Oktatási Bizottságának. Tagja volt a Kőolaj és Földgáz, valamint a Hungarian Journal of Industrial Chemistry szerkesztőbizottságának. Kutatási területe főleg reológiai tulajdonságokat javító és detregens-diszpergens hatással is rendelkező metakrilát-adalékok előállítására, vizsgálata és felhasználására volt. Több szabadalom társszerzője

A Munka Érdemrend, az Oktatásügy Kiváló Feltalálója, a Segner Díj arany fokozata, a Kiváló Dolgozó és a Than Károly-emlékérem kitüntetések kaptak.

Péchy László 1998. november 17-én hunyt el.

Balatonalmádi Értéktár

STRAUB GYULA

Bronz mellszobor, tardosi csiszolt kő talapzaton

Készítette: *Raffay Béla*

Felavatva: 2006. november 9.
A „B” épületben, az Aulában áll.

STRAUB GYULA

(1917-2000)

Straub Gyula 1917. február. 27-én született Pozsonyban. 1935-ben a Budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett. 1941-ben a budapesti műegyetemen szerzett vegyészmérnöki oklevelet, először gyakornok majd tanársegéd, 1946-ban adjunktus.

1949-től 1953-ig osztályvezető a NEVIKI-ben, Veszprémben. 1949–1950-ben a Veszprémi Vegyipari Egyetem meghívott előadója, 1950 és 1958 között tanszékvezető intézeti tanár, 1958-tól 1963-ig tanszékvezető egyetemi tanár az Analitikai Kémia Tanszéken, 1963 és 1978 között tanszékvezető egyetemi tanár a Radiokémia Tanszéken, az 1978–1982-es években egyetemi tanár. A Veszprémi Vegyipari Egyetem egyik alapító tagja. A budapesti műegyetemi évek alatt és Veszprémben, az első években szerves kémiai, majd kémiai és műszeres analízissel foglalkozott. Ezeket a tárgyakat előadó tanárként oktatta, a műszeres analízisről tankönyvet is írt. Kandidátusi értekezésében a fluoronok analitikai alkalmazásával foglalkozott. Az 50-es évek végétől az Analitikai Kémiai Tanszéken megalapozta a radiokémia és a radioanalitika művelését. Nevéhez fűződik az izotóplaboratórium létrehozása és a Radiokémiai Tanszék, illetve a radiokémiai ágazat megalapítása. Vendég professzorként oktatott a drezdai és a leningrádi egyetemen. 1958 és 1962 között országgyűlési képviselő. 1964-től 1982-ig a TIT országos elnökség tagja, az 1965–1986-os években a TIT Veszprém megyei elnöke, 1957-től Veszprém Városi Tanács, 1966-tól Hazafias Népfront Veszprém Megyei Elnökségének tagja. 1972-ben Veszprém Városért Érdemérem, 1973-ban Veszprém Megyéért Érdemérem, 1978-ban a Munka Érdemrend arany fokozatát, 1997-ben Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata arany Emlékérem és a Pro Universitate Vesprimiensis ezüstérem kitüntetését kapta.

2000. április 12-én hunyt el.

Balatonalmádi Értéktár

BODOR ENDRE

Bronz mellszobor, tardosi csiszolt kő talapzaton

Készítette: *Raffay Béla*

Felavatva: 2011.

A „B” épületben, az Aulában áll.

BODOR ENDRE

(1921-2011)

Bodor Endre 1921. szeptember 26-án született Pápán, vegyészmérnöki diplomáját 1943-ban szerezte Budapesten, a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. Ezt követően a Budapesti Műszaki Egyetem Vegyészmérnöki Karán előbb Plank Jenő professzor, majd Erdey László akadémikus munkatársaként dolgozott. 1954-ben került a Veszprémi Vegyipari Egyetem Általános és Szervetlen Kémia Tanszékének élére, amelyet 1981-ig, nyugállományba vonulásáig vezetett. 1957-ben dékán helyettesként, 1964 és 1965 között rektor helyettesként szolgált.

Tudományos munkásságát nemzetközi viszonylatban is elismerték. Az 1960-as években részt vett a szervetlen kémia tantárgy tananyagának átalakításában, Szervetlen kémia című munkája (1968), 'az első, korszerű, kvantumkémiai szemléleten alapuló, a későbbiekben számos kiadást megért tankönyv', alapműnek tekinthető, amely az Általános és Szervetlen Kémia Tanszék máig legértékesebb öröksége.

Tevékenységének középpontjában mindig is a fiatalok, a fiatal kollégák segítése állt, ennek bizonyítéka – a többi között – a Középiskolai Kémiaverseny és a Nemzetközi Kémiai Diákolimpiák szervezésében és megrendezésében évtizedeken át betöltött vezető szerepe.

Arra is jutott energiája, hogy hosszú időn át az MKE megyei elnökeként tevékenykedjék. Emellett alapítványok kuratóriumaiban dolgozott, osztotta meg tapasztalatait, bizottságok elnökeként végzett hasznos munkát. A Hungarian Journal of Industrial Chemistry c. folyóirat főszerkesztője. Munkássága alapvetően az egyetemi oktatással forrott össze.

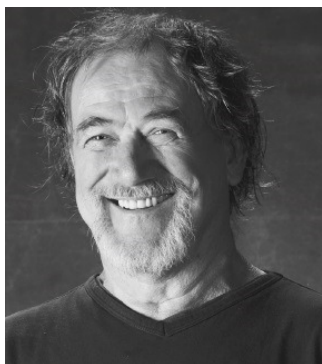
Kitüntetései a Pro Universitate Veszpremiensis, Polinszky-díj és a Veszprém megyei jogú város által adományozható legmagasabb elismerés, a Gizella-díj.

2011. március 4-én, hunyt el.

Papp Sándor, Magyar Kémikusok Lapja, 2011/06

RAFFAY BÉLA (1944-)

Raffay Béla 1944. október 25-én Sopronban született, szülei hét gyermeke közül elsőként. 1958-tól a Képző- és Iparművészeti gimnázium tanulója. Harmadévtől szobrász-szakra kerül Somogyi Józsefhez. 1963 veszik fel a Képzőművészeti Főiskolára. 1967-ben befejezi a főiskolát. Még ez évben feleségül veszi Korényi Dalmát. Az Eötvös klubban egyéni kiállítása nyílik.

A főiskolán egy ultrabalos államellenes összeesküvésben vesz részt, melynek következtében húsz évre kiszorul a művészeti életből. A bírósági ítélet után az ipari szerelvénygyárban, majd a Kőbányai Vas- és Acélöntődében dolgozik, mint olvasztár és centrifugál öntő. Az öntődei munka mellett leteszi a lánghegesztő vizsgát, s ezzel egyidejűleg a Lipótmezei Elmegyógyintézetben rajzterápiát tart a női zárt osztályon. 1970-es évek elején megismerkedik Erdély Miklóssal, és belép a BÉPA KTSZ-be. 1975-ben a mozaik műhely dolgozóival alkotóházat hoznak létre Salföldön, azóta ott él.

1989-ben második egyéni kiállításával egy időben megválasztják a Céh első céhmesterének. 1991-ben elkészül a salföldi II. világháborús emlékműve, melyet a salföldi temetőben állítanak fel. Badacsonytomajnak készít világháborús emlékművet. Ekkortól rendszeresen állít ki a Balatoni Nyári és a Veszprémi Tavasz Tárlatokon és a Céh kiállításain. 1992-ben a Veszprém Megye Kultúrájáért Alapítvány kurátorává választják, 2006-tól a Veszprém Megye Kultúrájáért Közalapítvány elnöke, később képviselője. Az 1990-es évek elejétől a mai napig 70 köztéri szobra áll, aktív kiállító művész külföldön és idehaza egyaránt. Kőből és fából faragja, bronzból önti műveit: monumentális, köztéri szobrokat és kispasztikákat, ún. marokszobrokat alkot. Művészetének tárgya az emberi alak és egy-egy állatfigura: realiztikus alaphangú kompozícióit néhány művében már-már elvont kifejezésekké stilizálja (Kuporgó-szobrok, torzók). Munkái általában tömörszerűek, súlyosak, zártak. Az elmúlt időszakban a Pannon Egyetem kiemelkedő vegyész-mérnökeiről Raffay Béla készített 7 db mellszobrot, ezzel létrehozva az egyetem panteonját.

Veszprémi Vegyészekért Alapítvány

A Veszprémi Vegyészekért Alapítvány 2001 szeptemberében került bejegyzésre a Veszprém Megyei Bíróságon (nyilvántartási szám: 1.225). Közhasznú alapítványként 2004. óta tevékenykedik.

A Veszprémi Vegyészekért Alapítvány alapítója Hájos László, aki Veszprémben végzett vegyészmérnöki szakon. Már diákként is nagy tisztelője volt dr. Polinszky Károlynak, így az alapítványt, a Veszprémi Nehézipari Egyetem alapító szervezőjének, rektorának, emlékére, szellemi hagyatékának megőrzésére alapította.

Az alapítvány célja

- Polinszky Károly szellemi hagyatékának megőrzése mellett, a Veszprémben végzett vegyészmérnökök és a Pannon Egyetem Mérnöki Karán tanuló hallgatók szakmai és tudományos tevékenységének elismerése, továbbképzésük támogatása, a mérnöki pálya népszerűsítése.
- Az alapítvány célja, hogy támogassa a Veszprémben végzett vegyészmérnökök és a Pannon Egyetem Mérnöki Karán tanuló hallgatók továbbfejlődését –az alapítvány lehetőségeinek keretein belül– részükre ehhez támogatást nyújtson.
- Az alapítvány a szakmai tudományos tevékenység továbbfejlesztését, a kutatási és fejlesztési munkák támogatását kívánja elősegíteni, támogatni kívánja a minél több tudományos fokozat megszerzésére irányuló kezdeményezéseket, valamint a több éves kiemelkedő oktatói munkát.

- A vegyészmérnöki szakmában, illetve a Pannon Egyetem Mérnöki Karán kiemelkedő tevékenységet végzők munkáját kívánja elismerni, díjazni.
- Az alapítvány további célja az, hogy Veszprémben kiemelkedő eredményt elérő, műszaki, természettudományos területen dolgozókat elismerésben részesítse, a kiemelkedő eredményeket elért személyek fejlődésének eredményessége érdekében anyagi támogatást biztosítson.
- Nappali tagozatos hallgatók, doktorandusz hallgatók tapasztalatcsere jellegű utazását, illetve külföldi konferenciákon való részvételének támogatása, mely lehetővé teszi kutatási munkájuk népszerűsítését.
- Fiatal oktatók és kutatók perspektivikusnak látszó kutatási témáinak támogatása.
- Olyan egyetemi feltételek és körülmények elősegítése, amelyek a támogatási lehetőségek eredményes igénybevételét lehetővé teszik és a mérnöki pályát népszerűsítik. Egyetemen belüli országos tanulmányi országos tanulmányi versenyek támogatása, szervezése, lebonyolítása.
- Az Alapító Okiratban megjelölt támogatási céloknak megfelelően az Alapítvány Kuratóriuma külön díjazásban részesítheti azt a személyt, akit a Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése az adott évben „Polinszky-díjban” részesít.
- Az Alapítvány céljait ösztöndíjrendszerrel valósítja meg.

Az Alapító a Veszprémi Vegyészekért Alapítványban kizárólag közhasznú tevékenységet kíván folytatni. Ezen közhasznú tevékenység meghatározott nevelésre és oktatásra, képességfejlesztésre, ismeretterjesztésre irányul.

Az alapítvány céljára rendelt, az Alapító által biztosított induló vagyon 100.000 Ft, mely összeg 2016. január 1.-én 10.820.330.-Ft.

Az alapítvány vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végez, gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratban meghatározott tevékenységekre fordítja.

Az alapítvány nyitott, az irányba, hogy magyar és külföldi természetes és jogi személyek egyaránt csatlakozhatnak, ha az alapítvány céljával azonosulni tudnak és hajlandók az alapítvány vagyonához hozzájárulni.

Az alapítvány vagyonát az e célra létrehozott kuratórium kezeli. A kuratórium tagjainak száma: 5 fő, 1 fő elnök és 4 fő tag.

A kuratóriumi tagok közül négy személyt az alapítói jogok gyakorlója határozatlan időre jelöl ki, az ötödik tag a Pannon Egyetem Mérnöki Karának mindenkori Dékánja, akinek kuratóriumi tagsági megbízatása a Dékáni tisztség betöltésének időtartamára érvényes.

A vagyon felhasználásáról, a támogatások konkrét feltételeiről a kuratórium dönt, figyelembe véve az alapítvány vagyonának mindenkori állagát, az alapítvány vagyoni helyzetét.

A kuratórium az alapítvány vagyonából a célok megvalósítása, illetve előkészítése érdekében támogatás nyújtásáról dönthet. (tárgyi eszközök beszerzése, továbbképzés támogatása, jutalmazás, programok finanszírozása).

Az első évben a tevékenység elsősorban az alapítási szervezőmunkára koncentrálódott. A bírósági végzés kézhezvétele után az Alapítvány beszerezte a működési engedélyhez szükséges hatósági engedélyeket és megtette a szükséges bejelentéseket.

Az alapítványt nyilvántartásba vette a Nonprofit Információs és Oktató Központ.

Statisztikai jelzőszáma: 18932485-9133-569-19

Adószáma: 18932485-1-19

Bankszámlaszám: Budapest Bank 10104105-59727000-01000009

Az alapítvány székhelye: H-8200 Veszprém, Baláca utca 10.

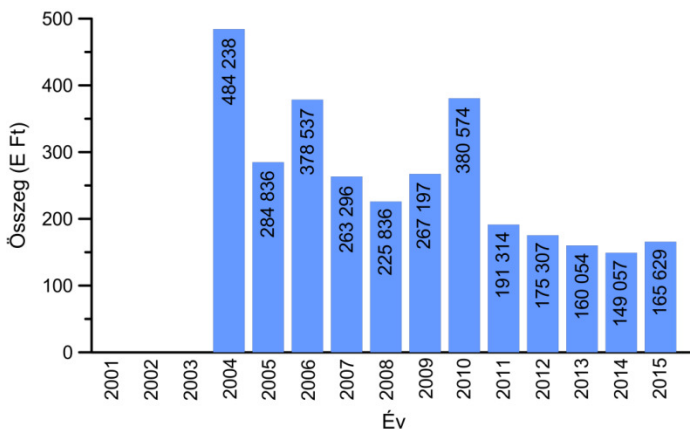
Az Alapítvány az elmúlt 15 évben pénzügyi stabilitásának megteremtésére törekedett, 32.567.287.-Ft bevétele volt.

15.941.004.-Ft	Támogatás jogi személyektől
4.239.230.-Ft	Támogatás magánszemélyektől
1.000.000.-Ft	Állami Támogatás
4.592.000.-Ft	Alaptevékenység eredménye
1.922.884.-Ft	Vállalkozási tevékenység eredménye
3.125.875.-Ft	1 % SZJA
1.746.294.-Ft	Értékpapír növekmény

Személyi jövedelemadó támogatás

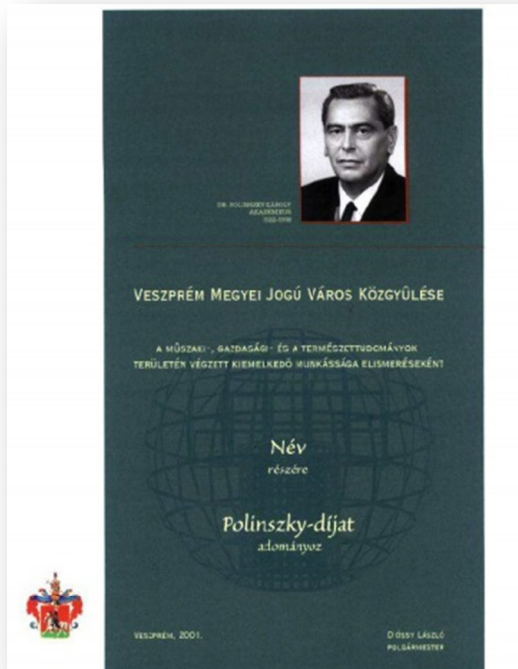
Közhasznú alapítványként 2004. óta tevékenykedik szervezetünk, mely kiemelkedő jelentőséggel bírt, hogy részesült 1 %-os személyi jövedelemadó felajánlásban. Az itt befolyt összegek minden évben teljes egészében ösztöndíj kifizetésre lettek fordítva.

Az Alapítvány tizenkettő alkalommal részesült 1 %-os személyi jövedelemadó felajánlásban, melynek összege 3.125.875.-Ft volt.

„Polinszky-díj”

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata „Polinszky-díjat” alapított a műszaki, természettudományos és gazdasági területen Veszprémben kiemelkedő érdemeket szerzett személyek munkájának elismerésére.

„Polinszky-díj” adományozása

- A Közgyűlés a műszaki, természettudományos vagy gazdasági területen Veszprémben kiemelkedő érdemeket szerzett személyek munkájának elismerésére „Polinszky-díjat” alapít.
- A kitüntető díj odaítélésénél a Közgyűlés dönt.
- A Közgyűlés évente egy „Polinszky-díjat” adományoz.
- A kitüntetett az elismerés jeleként emlékérmes és díszoklevelet kap.
- A kitüntetéssel pénzjutalom jár.

- „Polinszky-díj” adományozását bármely veszprémi bejelentett lakóhellyel rendelkező természetes személy, veszprémi székhelyű jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet kezdeményezheti Veszprém Megyei Jogú Város jegyzőjéhez minden év szeptember 30-ig beküldött javaslatával.
- A kitüntetési javaslatot a polgármester, a fejlesztési ügyekért felelős alpolgármester, a Városstratégiai es Városmarketing Bizottság elnöke, a Tulajdonosi Bizottság elnöke, a Pénzügyi es Költségvetési Bizottság elnöke, valamint a VEAB által delegált személy által alkotott munkacsoport véleményezi.
- A díj átadására minden évben a Magyar Tudomány Napjához kapcsolódóan a polgármester által meghatározott időpontban kerül sor.
- A kitüntető díjat – az érmet, a díszoklevelet és a pénzjutalmat – a polgármester adja át.

Díjazottak

2001. Melles Árpád, Balluff Kft., ügyvezető igazgató
2002. Dr. Horváth Géza, Pannon Egyetem, Mérnöki Kar, Dékán
2003. Harsányi István, BAKONYKARSZT Rt., vezérigazgató
2004. Dr. Bodor Endre, † ny. egyetemi tanár
2005. Peretsényi György, Persped Kft., ügyvezető igazgató
2006. Dr. Fridler Ferenc, Pannon Egyetem, Műszaki Informatikai Kar, Dékán
2007. Pápai Tamás, Continental Teves Magyarország Kft., ügyvezető igazgató
2008. Dr. Liszi János, † Prof. Emeritus
2009. Dr. Horváth Márton, VEKOR Kft. ügyvezető igazgató
2010. Dr. Tamás Ferenc, egyetemi tanár
2011. Dr. Gaál Zoltán, Pannon Egyetem, egyetemi tanár
2012. Dr. Nagy Endre, Pannon Egyetem, egyetemi tanár
2013. Dr. Bienerth Gusztáv, jogász
2014. Dr. Bertók Ákos Botond, Pannon Egyetem, egyetemi docens
2015. Dr. Hancsók Jenő, Pannon Egyetem, egyetemi tanár

15 év alatt 15 Polinszky-díj került átadására, a díjazottakat az Alapítvány bruttó 3.531.436.-Ft összeggel támogatta.

2016-ban a Polinszky-díjat Dr. Vonderviszt Ferenc, a Pannon Egyetem egyetemi tanára kapta.

dr. Polinszky Károly Tanulmányi Ösztöndíj

2002. óta az Alapítvány Kuratóriuma pályázatot hirdet évről-évre dr. Polinszky Károly Tanulmányi Ösztöndíj címen. A pályázatot a Pannon Egyetem Mérnöki Karán hallgatói jogviszonyban álló nappali tagozatos, modelltanterv szerint legalább 3. aktív félévét kezdő alapszakos valamint legalább 1. aktív félévét kezdő mesterszakos hallgatók részére, akik az előző két lezárt félévükben (mesterszakos hallgatók esetében a korábbi tanulmányok is bele számítanak) jó tanulmányi átlagot értek el (kreditindex minimum 3,51), valamint a tantervi követelményeken túlmenően műszaki, tudományos tevékenységet is folytatnak.

Az ösztöndíj havi összegét 30.000.-Ft összegben állapítja meg a Kuratórium (maximum 10 hónapon keresztül).

15 év folyamán a sikeres 199 bejövő pályázatból, 48 diákot tartott a Kuratórium arra méltónak, hogy dr. Polinszky Károly nevével illetett ösztöndíjjal jutalmazza.

15 év alatt 12.740.000.-Ft ösztöndíjat utalt ki az Alapítvány a diákoknak

Az Alapítvány további tevékenysége

2005. kiemelkedő feladata volt, hogy az Egyetem legnagyobb előadótermében a POLINSZKY TEREM előterében egy állandó kiállítás felállítása, az egyetem történetéről és a terem névadójáról dr. Polinszky Károlyról.

Alapítványunk 2005. évben összesen 605.000.-Ft támogatást nyújtott.

A Magyar Vegyészeti Múzeum részére 75.000.-Ft került átutalásra, melynek célja a vegyipar hagyományait őrző és a magyar kultúra részét képező múzeum anyagi alapjainak erősítése volt. A múzeum anyagaiból Polinszky Károly állandó emlékkiállítás került összeállításra, Alapítványunk szakmai iránymutatása alapján.

Az Ipar a Veszprémi Mérnökképzésért Alapítvány részére 530.000.-Ft támogatást nyújtottunk, mely összeg a Polinszky Károly emlékkiállítás szervezési költségeit foglalta magában.

2009. szeptember 6-án 88 éves korában elhunyt dr. Benedek Pál vegyész-mérnök, a MTA rendes tagja Alapítványunk első Elnöke. Tevékenységét a BME Kémiai Technológiai Tanszékén, Varga József mellett kezdte. Az ötvenes évek elejétől a Veszprémi Vegyipari Egyetemen a Fizikai Kémiai Tanszék tanszékvezető tanára és a Magyar Ásványolaj- és Földgázkísérleti Intézet Fizikai Kémiai Osztályának vezetője, utóbb az Intézet igazgatóhelyettese. 2001.-től szakmai elismertségével, aktívan támogatta az Alapítvány munkáját. Személyisége pótolhatatlan munkánkban.

2009. évben a Pannon Egyetem Mérnöki Karának Limnológia Intézeti Tanszéke kapta azt a lehetőséget, hogy a XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Biológia szekcióját megszervezze és lebonyolítsa. A Limnológia Intézeti Tanszék együttműködési megállapodást kötött a Veszprémi Vegyészekért Alapítvánnyal többek között a tudományos konferencián résztvevő hallgatók támogatására.

Ez alapján az Alapítvány 6 hallgatót részesített egyszeri ösztöndíj támogatásban, összesen 670.000.-Ft összegben.

2010. év az Alapítvány számára tragédiával kezdődött, 2010. január 6.-án 70 éves korában meghalt prof. Dr. Marton Gyula Alapítványunk alapító Kuratóriumi tagja.

Hatalmas ívű pálya az övé, évfolyamtársaival írt és előadott 72 dühös ember remek humorú diákszínésztől, a Mérnöki Kar dékáni tisztségig, tanársegéd-től az egyetemi professzorig, kezdő kutatótól uniós szakaértőig bejárta a lépcsőfokokat, de végig megmaradt közvetlen, kedves, segítőkész embernek. Alapítványunk tevékenységének az indítást óriási tapasztalatával meghatározó módon segítette, halálával kuratóriumi tagsága megszűnt.

Emléke örökké bennünk él!

Alapítvány Kuratóriuma 2010. november 4. óta

- Elnöke: Polinszky Gábor, közgazdász, ügyvezető igazgató
- Tagja: dr. Szalai István, egyetemi tanár, Pannon Egyetem Mérnöki Kar Dékánja
- Tagja: dr. Hancsók Jenő, egyetemi tanár
- Tagja: dr. Horváth Károly, ügyvezető igazgató
- Tagja: Polinszky Balázs, közgazdász

2011. évben a Lengyelországba megtartott „Plane Litter Processing in Freshwater” elnevezésű tudományos konferenciára 3 fő részvételét támogattuk, a Pannon Egyetem Mérnöki karának Föld- és Környezettudományi Intézeti Tanszék, Limnológiai Tanszékén keresztül. A támogatási szerződés keretein belül 4260.-PLN vagyis 290.176.-Ft összegű támogatást nyújtottunk 3 Hallgató számára, hogy kutatási munkájukat bemutathassák, megismertethessék.

2012. évben Alapítványunk együttműködési szerződést kötött a Pannon Egyetem Limnológiai Intézeti Tanszékkel, miszerint dr. Padisák Judit vezetésével megrendezésre került Országos Felsőoktatási Környezettudományi Diákkonferencia lebonyolításában operatív és pénzügyi segítséget, illetve konkrét szervezési munkát biztosít az Alapítvány.

A konferencia célja volt, hogy a legkiválóbb egyetemisták és főiskolások tudományos és művészeti eredményeinek bemutatása és értékelési fóruma legyen, és ezáltal ösztönözze az intézményi TDK keretei között végzett tevékenységet. A konferencia további célja, hogy támogassa és elismerje a felsőoktatási diák tudományos tevékenység valamennyi résztvevőjét, - oktatókat, kutatókat és mindenekelőtt a tehetséges hallgatókat – valamint segítséget a kutatómunkában való továbbhaladáshoz és a tudományos, művészeti pályán való induláshoz.

A szakmai zsűri által kijelölt 5 helyezés és 6 különdíj 245.000.-Ft lett ösztöndíjjal jutalmazva.

A konferencia részvételi díjából, valamint támogatásból került finanszírozásra.

2015. évben támogatási szerződést kötött Alapítványunk, a Pannon Egyetem Mérnöki Karával, hogy a XXXII. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Kémiai és Vegyipari Szekcióját közös erővel megszervezzük és lebonyolítsuk, ahol szekció ügyvezető elnöke Skodáné dr. Földes Rita volt.

Az európai felsőoktatásban is kiemelkedő, 60 éves múltra visszatekintő országos tudományos diákköri mozgalom (OTDK) lehetőséget biztosít a tudományos utánpótlás nevelésnek, a folyamatos tehetséggondozási tevékenységnek. Az OTDK az ország legnagyobb tudományos rendezvényeként a tehetséges alkotó fiatalok színvonalas bemutatkozási lehetősége. A konferenciasorozat célja a felsőoktatásban tanuló tehetséges hallgatók munkájához prezentációs lehetőség biztosítása, a tudományos munka megbecsülésének növelése, a tanár-diák kapcsolatok erősítése, támogatása.

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) az oktatásért felelős minisztériummal és a Magyar Tudományos Akadémia fővédnökségével, továbbá a felsőoktatásban érintett minisztériumok és országos hatáskörű intézmények, szervezetek, alapítványok erkölcsi, szakmai, valamint anyagi támogatásával minden páratlan év tavaszán 16 tudományterületi szekcióban hirdeti meg az Országos Tudományos Diákköri Konferenciát. A rendezvénysorozat meghatározó esemény a szekciókat befogadó felsőoktatási intézmények számára, és több ezer pályázó hallgató, konzulens, bíráló, szponzor, valamint érdeklődő tevékeny részvételével zajlik. Mindez bizonyítja a fiatalok folyamatos igényét a minőségi képzés iránt.

A szakmai zsűri által kijelölt 77 helyezés és 2 különdíj 2.405.000.-Ft lett ösztöndíjjal jutalmazva.

A konferencia részvételi díjakból, valamint támogatásokból került finanszírozásra.

2015. márciusában regisztrált Alapítványunk a Közérdekű Önkéntes Programhoz, mely lehetővé tette, hogy a XXXII. OTDK konferencia lebonyolításában 115 fő önkéntes segíthesse munkánkat.

Mondsee, Ausztriában 2015. április 15-17. között megrendezésre kerülő Fresh Blood for Fresh Water konferenciára 3 beadott pályázat alapján, a Kuratórium 3 fő részvételét, szállását és utazási költségét támogatta ösztöndíjrendszer keretében, egyszeri 65.000.-Ft, összesen 195.000.-Ft-al.

Az elmúlt időszakban nagy megtiszteltetések sorozata érte a Veszprémi Vegyészekért Alapítványt, hiszen 2015 novemberében Kuratóriumi tagját dr. Hancsók Jenőt részesítette, Veszprém Megyei Város Közgyűlése Polinszky-díjban, majd 2016 júniusában a Pannon Egyetem Szenátusa Pannónia Felsőoktatásért Díj kitüntetést adományozott Polinszky Gábor kuratóriumi elnöknek.

Alapítványunk az elmúlt időszakban tevékenységével igyekezett a Pannon Egyetem és jogelődje hagyományainak ápolása mellett a tudományos kutató munkában résztvevők szakmai fejlődését támogatni és segíteni. Ösztöndíj rendszerünk bevált, általánosan elfogadott és egyre népszerűbb a hallgatók között. Kiterjesztését tervezzük a PhD hallgatók irányába is.

Büszkék vagyunk arra, hogy egyetemi képzés támogatására, teljesen új forrásokat próbálunk felkutatni és a támogatásba bekapcsolni.

Veszprém, 2016. augusztus 29.

Polinszky Gábor
A Kuratórium Elnöke

